

Είναι ο χάρτης που περιγράφει ο Holland το Παζάρι των Ιωαννίνων το 1813 με τους 10 ή 12 δρόμους τονισμένο με διαγράμμιση και περικλειστο με τελείες με αρ.33. Ο χάρτης δημοσιεύθηκε στο βιβλίο του Ι. Κανετάκη «Το Κάστρο. Συμβολή στην πολεοδομική ιστορία των Ιωαννίνων» 1994.

← Φωτογραφία εξωφύλλου:

Η οδός Ανεξαρτησίας πριν το 1913 με το Καφωδείο Ολύμπια που χτίστηκε τη δεκαετία του 1870. (Φωτογραφία Γ. Δημητριάδη). Αρχείο Ιδρύματος Ακτία Νικόπολις. Πρέβεζα Ιαν. F 1024

Περίπατος στο παζάρι των Ιωαννίνων λίγο πριν το 1913
μέχρι και λίγο μετά το 1950 συντροφιά με τις φωτογραφίες.

Από τον 17ο αιώνα υπάρχουν αναφορές για το παζάρι, όπως του Εβλιγιά Τσελεμπί Τούρκου περιηγητή που περιέγραψε (1670) με λεπτομερή τρόπο τόσο την πληθυσμιακή σύνθεση της πολυπολιτισμικής μας πόλης όσο και ειδικότερα την έκταση, την φύση και την τοπογραφία της αγοράς εντυπωσιασμένος από τα χάνια, τα λουτρά, τα ραφεία και τα χρυσοχοεία της. Πολλοί περιηγητές, ιστορικοί και ερευνητές επίσης ασχολήθηκαν όσο με την αγορά όσο και με την πρωταγωνιστική πνευματική και πολιτισμική παρουσία της πόλης μας τον 18ο και 19ο αιώνα στον τότε Οθωμανικό κόσμο.

Η μεγάλη εμπορική δραστηριότητα από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας εξηγείται ίσως από το γεγονός ότι το ανήσυχο πνεύμα των Ελλήνων στράφηκε στο εμπόριο αφού στερήθηκε από τις εθνικές και πολιτικές του επιδιώξεις σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τα Γιάννινα βρίσκονταν πάνω σε σημαντικές εμπορικές αρτηρίες αλλά και από τα τέλη του 18ου αιώνα ήταν η πρωτεύουσα του κράτους του Αλή Πασά. Στην περίοδο ανάπτυξης της δραστηριότητας αυτής πραγματοποιούνται συμφωνίες που αφορούσαν τόσο το εσωτερικό όσο και το εξωτερικό εμπόριο στο οποίο για μεγάλο διάστημα στόχευαν οι Γιαννιώτες έμποροι με τεράστια οικονομική επιτυχία, που τελικά συνέβαλε αποφασιστικά στη γέννηση του παγκόσμιου φαινομένου της Ευεργεσίας με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη ιστορική και εθνική διαδρομή της πόλης μας.

Το παζάρι με τον αναπτυσσόμενο θεσμό των ισαναφιών – συντεχνιών με εργαστήρια η στη συνέχεια με εμπορικό χαρακτήρα εξελίχθηκε από τους έμπειρους Γιαννιώτες εμπόρους κυρίως κατά μήκος των δύο αξόνων της πόλης: από την μία πλευρά η Ανεξαρτησίας με το αρχαιότερο τουρκικό κτίσμα στην πόλη το Μπαϊρακλή Τζαμί, με τον τεράστιο πλάτανο και την βρύση του με τους τέσσερες κρουνοί, με τις στοές και τους κάθετους δρόμους της, τον μεγάλο αριθμό των εμπορικών καταστημάτων και των χανιών και από την άλλη πλευρά μετά η ΚΑ΄ Φεβρουαρίου με τα χάνια της αλλά και η Λόρδου Βύρωνος, η Αβέρωφ («Καμάρες» τότε). Ανάμεσα απ' αυτές η κλειστή, σκεπαστή αγορά η το θολογυριστόν, κατά Α. Ψαλλίδα, «μπεξεστένια» που στεγαζόταν σε τρουλοσκέπαστα κτίρια - μεταξύ της οδού Αβέρωφ και του Μπαϊρακλή Τζαμιού – που και αυτό καταστράφηκε το καλοκαίρι του

1869 από την πυρκαϊά του Αχμέτ Ρασήμ Πασά. Αναπόσπαστα με το παζάρι είναι το Κουρμανιό η πλατεία όπου καταλήγουν η αρχίζουν εξ δρόμοι της αγοράς (Αβέρωφ – Καλάρη – Κουντουριώτη – Γιωσέφ Ελιγιά – Εθν. Αντίστασης Νεοπολέμου και Λεωφ. Καραμανλή) και το Κριθαροπάζαρο.

Αυτή είναι μία πολύ συνοπτική περιγραφή του γιαννιώτικου παζαριού στην πιο μεγάλη διάρκειά του, που αρχίζει δηλαδή από τον Άγιο Νικόλαο αγοράς περίπου και φθάνει μέχρι την Αβέρωφ στην γέννησή του και στη συνέχεια μεγαλώνει προς την περιοχή Γ. Σταύρου και συμπεριλαμβάνει πλέον την Καλούτσιανη, «...και ετέρα αγορά εις Κανλί Τσιεσμέ...» κατά τον Ι. Λαμπρίδη και πλησιάζει στην κεντρική πλατεία της πόλης. Περίπου αυτή είναι η περιγραφή του Holland, του Ψαλίδα, του Λαμπρίδη, του Σαλαμάγκα κ.ά. για την διαχρονική εικόνα του παζαριού με κεντρικό πάντα χώρο του την συμβολή των κυρίων αξόνων που διέσχιζαν την πόλη από βορρά προς νότο και από ανατολή προς δύση και με την απαραίτητη ύπαρξη και του μεγαλύτερου τζαμιού, όπως το Μπαϊρακλή.

Η οδός Ανεξαρτησίας ήταν η είσοδος των εισερχομένων στη πόλη από την πλευρά των περιοχών Κόνιτσας, Ζαγορίου, Πωγωνίου, Αργυροκάστρου κ.λ.π και η ΚΑ΄ Φεβρουαρίου αντίστοιχα των εισερχομένων από την αντίθετη πλευρά κυρίως των Τζουμέρκων, της Πρέβεζας, της Άρτας, Θεσσαλίας κ.λ.π .

Τον πάνακα του παζαριού συνθέτουν οι υπαίθριες λαϊκές αγορές (αγροτικά προϊόντα, ψάρια και εμπόριο ζώων) γύρω από το κάστρο, οι πλανόδιοι βιοπαιλαιστές (γαλατάς, λούστρος, σαλεπάς, μανάβης, νερουλάς, γανωτής, πεταλωτής, εφημεριδοπώλης, ο μπαρομπέρης, αργότερα ο φωτογράφος κ.ά.) και κυρίως οι έμποροι με τα μαγαζιά και τα εργαστήριά τους τα οποία αρχικά ήταν ξύλινα ισόγεια (παράγκες) μικρής κυρίως επιφάνειας μετα κεπέγκια τους (σημερινά ρολά), μετά δε την πυρκαϊά του 1869 λιθόκτιστα στη πλειοψηφία τους όπως τα ασημουργεία, τα χαλκούργεία, τα κουνδουνάδικα, τα σαγματοποιεία, τα τσαρουχάδικα, τα σιδεράδικα, τα καρεκλάδικα, οι φούρνοι, τα κουρεία, τα καφενεία, τα ραφεία, τα καταστήματα υφασμάτων, τα παντοπωλεία κ.ά. Μέσα στην περιοχή του παζαριού υπήρχαν και μικρότερης μορφής παζάρια με ειδικής κατηγορίας προϊόντα (αλευροπάζαρο, κριθαροπάζαρο, κρεμμυδοπάζαρο, σταφυλοπά-

ζαρο, αλογοπάζαρο κ.ά.). Μετά το 1920 παρατηρήθηκε μια σημαντική αύξηση της εμπορικής δραστηριότητας και η αγορά εξαπλώνεται σε όλο σχεδόν το μήκος και το πλάτος εκείνης της πόλης και αντί της «πόλης παζάρι» να μιλάμε για την «πόλη πρακτορείο».

Η αναφορά και επίκληση δραστηριοτήτων όπως καφε-νεία, ξενοδοχεία, σινέ κ.λ.π., αν και δεν περιλαμβάνονται στον στενό πυρήνα της έννοιας παζάρι, γίνεται γιατί πιστεύουμε ότι υπάρχουν εξαιτίας του και συντελούν στην ανάπτυξη του και εν τέλει ολοκληρώνουν την οικονομική και κοινωνική του εικόνα. Για την παρουσίαση των δρόμων, των μαγαζιών και των ανθρώπων του παζαριού, όχι εύκολα, αναζητήσαμε την φωτογραφία ρεπορτάζ, την φωτογραφία γεγονός, την φωτογραφία ανάμνηση. Παράλληλα όμως η μνήμη διατηρήθηκε και με τα κείμενα των περιηγητών αλλά και των ιστορικών, λαογράφων, ερευνητών Η έκθεση δεν είναι επιστημονική έρευνα. Εί-

ναι η ολοκλήρωση, ίσως, μιας προσπάθειας του Δ. Σ. του Ιδρύματος που άρχισε με τις εκδόσεις των επιστολικών δελταρίων του Κ. Βλάχου με θέμα τα Ιωάννινα, του φωτογραφικού λευκόματος του Άγγελου Καλογερίδη, της έκθεσης των φωτογραφιών του Χριστόδουλου Ευτυχιάδη με τίτλο «Τα Γιάννινα, τα δικά μου...» και της πρόσφατης έκθεσης των επιστολικών δελταρίων με τίτλο «Απόψεις της μικρής μας πόλης από την συλλογή των επιστολικών δελταρίων του Φίλιππα Γιωβάννη». Είναι μία πρόσκληση του Ιδρύματος για ένα σύντομο ταξίδι μνήμης και νοσταλγίας με συνταξιδιώτες τους συμπολίτες μας και οδηγό τις φωτογραφίες, γνωστές η μη.

Αύγουστος 2018

Νάπ. Μάργαρης
Πρόεδρος του Ίδρύματος

Βιβλιογραφία:

- Το Βιλαέτι των Ιωαννίνων κατά τον 19ον αιώνα .Ε.Δημητριάδης
- Τα Ισνάφια μας τα βασιλεμένα. Ε. Ντάτση
- Τα μονοπάτια τα παλιά. Γ. Παπαϊωάννου
- Ιωάννινα Ίδρυση- χωροταξικός ρόλος – μορφή της πρωτοβυζαντινής πόλεως. Β. Χαρίσης
- Γιαννιώτικες μνήμες. Σύλλογος Παλιών Γιαννιωτών. Συλλογικό έργο.
- Το χρονικό των Ιωαννίνων. Α.Βρανούση.
- Οι συντεχνίες στα Γιάννινα κατά τον 19ο – αρχές 20ου αι. Γ. Παπαγεωργίου.
- Τα Ιωάννινα μέσα από τα επιστολικά δελτάρια. Κ. Βλάχος.
- Τα Γιάννινα. Οι μαχαλάδες τα σοκάκια και τα τοπανάμιά τους. Κ. Φωτόπουλος.
- Περίπατοι στα Γιάννινα. Δ.Σαλαμάγκας.
- Η περιήγηση της Ε.STRANGFORD στη ν. Αλβανία και Ήπειρο.1864.Μετάφραση Αν. Κωστούλα.
- Παλιά Γιάννινα. Παναγούλα Μπακόλα.
- Ιωαννίνων Ενθύμιον. Αναστάσιος Παπασταύρος.
- Ιωαννίνων εγκώμιον. Το παρελθόν που δεν χάθηκε. Αν. Παπασταύρος.
- Τα Γιάννινα στο χώρο και στο χρόνο. Απ. Βερτόδουλος.
- 25+1 ρετρό ιστορίες. Β. Αγγέλη.
- Τα χρόνια των Ιωαννίνων. Δεύτερο μισό 19ου – πρώτο μισό 20ου αιώνα. Ηπ. Ημ. 1996-1997. Στ. Τσιόδουλος.
- Αθ. Ψαλλίδας. Εισαγωγή Α. Παπακώστα «Ο νέος Κουβαράς 1965».
- Ηπειρωτικά μελετήματα 1887 τεύχη 1-10, Περιγραφή της πόλης των Ιωαννίνων Ι. Λαμπρίδης.
- Άπαντα 2ος τόμος Ιστοριοδιφικά. Δ.Σαλαμάγκας.
- Ενθυμήσεις. Μ. Μάρης. Παρουσίαση Κ. Κωστούλας.
- Επιχειρηματικές διαδρομές στα προπολεμικά Γιάννινα. Κ. Κωστούλας.
- Ήπειρος Κοινωνία-Οικονομία 15ος -20ος αι. Διεθνές Συνέδριο. Ιωάννινα 1985. Δήμητρα Ρογκότη.
- Το κάστρο.Συμβολή στην πολεοδομική ιστορία των Ιωαννίνων. Ι.Κανετάκη.
- Το Πανόραμα του Νισήμ Λεβή.
- Ιωάννινα. 1890 – 1950. Λεύκωμα Ριζαρείου Ιδρύματος.
- Η πόλη – κάστρο των Ιωαννίνων. Αρχές 14ου – αρχές 15ου αι. Μεσαιωνική πόλη και χώρος Ι. Κουρμαντζής.
- Κείμενα από την συλλογή Φ. Γιωβάννη επιστολικών δελταρίων. Έκθεση στο Ίδρυμα Ιωσήφ και Εσθήρ Γκανή
- Άπαντα.Σωτ.Ζούμπος.
- Τα Γιάννινα που έφυγαν. Κ.Κουλίδας.
- Τα Μουσουλμανικά Βακούφικα της πόλεως των Ιωαννίνων. Κ. Κουλίδας.
- Μνημεία των Ιωαννίνων.Υπ.Πολιτισμού 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.
- Τα Γιάννινα Κ.Νικολαΐδης.
- Τα μουσουλμανικά τεμένη των Ιωαννίνων και η πολεοδομία της Οθωμανικής πόλης Γ. Σμύρης. Ηπ. Χρονικά 2000.
- Η παιδεία στα Ιωάννινα κατά την τουρκοκρατία 18ος – αρχές 20ου αι. Ι. Φλώρος.
- Το Κάστρο των Ιωαννίνων. Δ. Κωνσταντίος.
- Συλλογή φωτογραφιών. Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος.
- Γ. Πανταζίδης. Κ. Κωστούλας.

Η κεντρική πύλη του κάστρου με τη γέφυρα το 1900 (φωτογραφία Β. Κουτσαβέλη). Από το βιβλίο του Κ. Κωστούλα «Επιχειρηματικές διαδρομές στα προπολεμικά Γιάννινα».

ΜΑΝΘΟΣ ΜΑΡΗΣ «...Είδα πρώτη φορά τα Γιάννινα. Ήτο η τριακοστή Μαΐου του 1903... Εβγήκαμε το πρωί στο κουρμανιό και δεν είχε ανοίξει η αγορά... Θέλησα να μπώ στο κάστρο αλλά ήτο ενωρίς. Η γέφυρα ήτο σηκωμένη και η πύλη κλειστή. Το χαντάκι με το νερό βάθους τριών μέτρων και πλάτους περίπου οχτώ έζωνε το κάστρο από το μέρος της ξηράς έφθανε περίπου μέχρι το πεζοδρόμιο των σπητιών που ευρίσκοντο μπροστά στο κάστρο...». (Ενθυμήσεις του Μάνθου Μάρη. Παρουσίαση Κ. Κωστούλα εκδ. Πωγωνήσια Βιβλιοθήκη 2003).

Γανουάριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
	1 Βασιλείου Μεγ.	2	3	4	5	6 Αγ. Θεοφάνεια
7 Ιωάννη Προδρόμου	8	9	10	11 Θεοδόσιος	12	13
14	15	16	17 Νεομ. Γεωργίου Αντώνιος	18 Αθανάσιος	19	20 Ευθύμιος
21	22	23	24	25 Γρηγόριος	26 Ξενοφών	27
28	29	30 Τριών Ιεραρχών	31			

Το Ρολογάτικο Κιούρη στο Κριθαροπάζαρο στην συμβολή των οδών Κάνιγγος και Τσιριγώτη. Μια σπάνια ίσως φωτογραφία του μεγάλου Γιαννιώτη φωτογράφου – φαρμακοποιού Αλκ. Λαμπρινού έτος 1899. (Αρχείο Μονής Ντουραχάνης).

Φεβρουάριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
				1	2	3 Βλάσιος
4 Μελέτιος	5	6	7	8	9	10 Χαράλαμπος
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21 Επέτειος Απελευθέρωσης Ιωαννίνων	22	23	24
25	26	27	28 Ταικνοπέμτη			

Η Ανεξαρτησίας το 1898 εκεί που συναντάται με την Καλάρη και την Λ.Βύρωνος. Το Μπαϊρακλή Τζαμί από το 14ο αιώνα με τον υψηλότερο μιναρέ από τα 17 τζαμιά της πόλης. (Φωτογραφία από το λεύκωμα « Το Πανόραμα του Νισήμ Λεβή» 2017).

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΓΚΟΥΪΤΣΙΑΡΝΤΙΝΙ: Ιταλός περιηγητής αρχές φθινοπώρου 1900.

«...Το παζάρι των Γιαννίνων δεν είναι μέσα σε στοές σκεπασμένες και κλειστές, όπως συμβαίνει σε πολλές ανατολίτικες πολιτείες, αλλά σε τρεις πλατειούς και ευρύχωρους δρόμους που στα πλευρά τους είναι χαμηλές οικοδομές, όπου είναι εγκατεστημένα καταστήματα με μεγάλες και ανοικτές προβολές...» (Κείμενο μεταφρασμένο από τον Δημ. Σαλαμάγκα σε άρθρο του δημοσιευμένο στο βιβλίο του: περιπατοι στα Γιάννινα εκδ. ΕΗΜ 1965).

Μάρτιος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
				1 Ευδοκία	2	3 Απόκρεω
4	5	6	7	8	9	10 Τυρινής
11 Καθαρά Δευτέρα	12	13	14	15	16 Θεόδωρος	17 Αλέξιος
18	19	20	21	22	23	24
25 Εθνική Γιορτή Ευαγγελισμός της Θεοτόκου	26	27	28	29	30	31

Το Μπαίρακλή Τζαμί με τον πλάτανο στη συμβολή οδός Ανεξαρτησίας, Καλάρη, Λόρδου Βύρωνος. Φωτογραφία αμέσως μετά το 1913. (Συλλογή Ιδρύματος Ακτία Νικόπολις).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΑΛΑΜΑΓΚΑΣ: «...Τὴν ἀγορὰ τῆς πόλης, τὴν ἀποτελοῦσαν ἀθλιέστατες ξύλινες παράγκες, ποὺ σχημάτιζαν δρόμους στενοὺς καὶ σκολιὸς χωρὶς ρυμοτομία καὶ τάξη, κατὰ τὸ σύστημα τῶν «σκεπαστῶν» τῆς Ἀνατολῆς... Τὸ βράδυ κλειοῦσαν οἱ δύο αὐτὲς πόρτες τῶν εἰσόδων, καὶ μέσα στὸ παζάρι, δὲν κυκλοφοροῦσαν παρὰ οἱ παζάρ – μπασιήδες καὶ τὰ σκυλιὰ ποὺ ἀμολοῦσαν τὸ βράδυ γιὰ ἀσφάλεια...» (Δημήτρης Σαλαμάγκας: Ἀπαντα 2ος τόμος Ἱστοριοδιφικὰ ἐκδ. Παπαζήση 1960).

Απρίλιος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20 Του Λαζάρου	21 Των Βαΐων
22 Μ. Δευτέρα	23 Μ. Τρίτη	24 Μ. Τετάρτη	25 Μ. Πέμπτη	26 Μ. Παρασκευή	27 Μ. Σάββατο	28 Άγιο Πάσχα
29 Δευτέρα του Πάσχα Γεώργιος	30					

Η οδός Καλάρη. Στο βάθος ο μναρές (21μ.) του Μπαϊρακλή Τζαμού με τον τεράστιο πλάτανο. (Συλλογή Μ. Πασιάκου).

EMILY ANNE – STRANGFORD: «...Τὰ παζάρια εἶναι πολὺ φτωχὰ, ἀν καὶ κάπως ἐκτεταμένα. Μοὺ φάνηκαν γεμάτα ἀλλὰ μὲ τὰ συνηθισμένα ἐμπορεύματα. Φτηνὰ βαμβακερά, ἄθλια γυαλικά καὶ κεραμικά ἦταν τὸ κυρίως ἐμπόρευμα ἀν καὶ στὰ λίγα μαγαζιά πὸ εἶχαν χρυσὰ κεντήματα ὑπῆρχαν δείγματα ἐξαιρετικῆς ποιότητος... Τὰ παζάρια τῶν Ἰωαννίνων εἶναι πράγματι χωρὶς ψυχή...» (ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἀφήγηση –περιήγηση στὰ Γιάννινα τῆς Emily Anne Strangford 1-15 Ἰουνίου 1863 στὴν Ἠπειρο. Μετάφραση σχόλια Αναστασία Κωστούλα Ηπ. Ημερολόγιο 1990).

Μάιος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
		1 Εργατική Πρωτομαγιά	2	3 Ζωοδόχου Πηγής	4	5 Θωμάς Ειρήνη
6	7	8	9 Χριστόφορος	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21 Κωνσταντίνου & Ελένης	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Από τα πιο γνωστά και φημισμένα υποδηματοποιεία της πόλης στην οδό Αβέρωφ από το 1930 είναι αυτό του Ν. Κατσίκη πατέρα του Απ. Κατσίκη Ομ. Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στη φωτογραφία μπροστά από το μαγαζί ο Ν. Κατσίκης με τους εργαζόμενους. (Αρχείο Απ. Κατσίκη).

Ι. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ: «...ή δ' αγορά τής πόλεως άρχεται από τής υποσυνιοκίας Σαράγι και έκτείνεται μέχρι τής εκκλησίας τής Μητροπόλεως, κατέχει τὸ κεντρικώτερον τής τοῦ Μπαχαράμ Πασά συνιοκίας και διασχίζεται διὰ καθέτου από τής πύλης τοῦ φρουρίου μέχρι τοῦ διοικητηρίου άφικνουμένης· υπάρχει δὲ και έτέρα αγορά εις Κανλι Τσιεσμέ, κατέχουσα τὸ κεντρικὸν έπίσης τής συνιοκίας ταύτης μέρος...»

(Ηπειρωτικά Μελετήματα 1887 τεύχη 1-10 Ι. Λαμπρίδη 1839 -1891 εκδ. ΕΗΜ 1993).

Ιούνιος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
					1	2
3	4 Μάρθα	5	6	7	8 Καλλιόπη	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29 Πέτρου & Παύλου	30 Αγίων Αποστόλων

Ο Δημ. Λύτης άνοιξε το υποδηματοποιείον το 1911 στην τότε αγορά Πλατάνου (Πλατ. Γ. Σταύρου). Στο πίσω μέρος διέθετε εργαστήριο (σχετική η φωτογραφία του David Seymour το 1950. Αρχείο Φ. Γιωβάννη). Τα παιδιά του Αντώνης και Αλέκος συνέχισαν στην ίδια θέση από το 1959 μέχρι το 1991. Από το 1956 άνοιξαν στην οδό Αβέρωφ 10 και 2ο μαγαζί. Σήμερα συνεχίζουν οι κόρες του Αντώνη, Άννα και Μάρθα Λύτη.

Ιούλιος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
1 Κοσμάς, Δαμιανός Ανάργυρος	2	3	4	5	6	7 Κυριακή
8	9	10 Αμαλία	11 Όλγα	12	13	14
15	16	17 Μαρίνα	18	19	20 Ηλίας	21
22	23	24	25	26 Παρασκευή	27 Παντελεήμονας	28
29	30	31				

Φωτογραφία μετά την απελευθέρωση. Το Κουρμανιό. Αριστερά η οδός Αβέρωφ, δεξιά η οδός Κουντουριώτη και η οδός Καλάρη με την Πλατεία του Αγίου Γεωργίου. Στο βάθος 7 από τα 17 τζαμιά της πόλης. (Αρχείο Ίδρυμα Ακτία Νικόπολις).

Α. ΨΑΛΛΙΔΑΣ: Τοπογραφία των Ιωαννίνων. Αρχές 1821. «...Έβγαίνοντας από την μεγάλην πόρταν τού Κάστρου δεξιά είναι τού Λειβαδιώτη ὁ μαχαλές κοντά εἰς τό χαντάκι τοῦ κάστρου καὶ ἴσια εἶναι τὸ παζάρι ὡς χίλια ἐργαστήρια, καὶ ἡ ὄβριακή ὡς ἑκατὸ σπίτια. Εἰς τὴν ἀκρὴν τοῦ παζαριού εἶναι τὸ θολογύριστον μεζεσετένι... Οἱ δρόμοι τῆς πόλης ὅλοι εὐρύχωροι καὶ λιθόστρωτοι καὶ τὰ σπίτια κοινῶς ὅλα ἀναπαυτικά...» (εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα Α. Παπακώστα «Ο νέος Κουβαράς» ἔτος 1965).

Αύγουστος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
			1	2	3	4
5	6 Μεταμόρφωση του Σωτήρος	7	8	9	10	11
12	13	14	15 Κοίμηση της Θεοτόκου	16 Σταμάτης	17	18
19	20	21	22	23	24 Ευτυχία	25
26 Αδριανός, Ναταλία	27 Φανούρης	28	29	30 Αλέξανδρος	31	

Στην φωτογραφία όλοι οι εφημεριδοπώλες της πόλης στο πρακτορείο εφημερίδων του Χρ. Τσούρνονο το 1930 στο ξενοδοχείο Ίλιον (:). Φωτογραφία του Γ. Πανταζίδη στο βιβλίο του Κ. Κωστούλα «Επιχειρηματικές διαδρομές στα προπολεμικά Γιάννινα».

Σεπτέμβριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
						1
2	3	4 Ερμιόνη	5 Ζαχαρίας	6	7	8 Γενέθλιο Υπεραγίας Θεοτόκου
9	10	11 Ευανθία	12	13	14 Σταύρος	15
16	17 Σοφίας, Πίστεως, Ελπίδας & Αγάπης	18	19	20 Ευστάθιος	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Οι φίλοι των παλιών αντικειμένων γνώρισαν τις αντίκες από αυτό το μαγαζί του κ. Χατζή στην οδό Αβέρωφ 37. Πρώτα λειτουργούσε απέναντι. Σήμερα συνεχίζει να υπάρχει όπως ακριβώς στην φωτογραφία. Ανήκει στην Μαρίτσα και στον Γιώργο Μουσαφίρη σπουδαίο ασημουργό. (Φωτ. αρχείο Φ. Γιωβάννη).

Οκτώβριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
	1	2	3 Διονύσιος	4	5 Χαρίτιν	6
7 Σέργιος	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20 Αρτέμιος, Γεράσιμος
21	22	23	24	25	26 Δημήτριος	27
28 Εθνική Γιορτή Επέτειος του ΟΧΙ	29	30 Ζηνοβία	31			

«Το μικρό Ζάππειον» από το 1913 μέχρι το 1934 και μετά «Το Τζαμί» στο τζαμί Καλούτσιανης. Στη φωτογραφία το 1937 στην πόρτα ο Χάρης Καλαντζής ιδιοκτήτης με τον αδελφό του Βασίλη Καλαντζή. Ανοικτό μέχρι το 1970.

Νοέμβριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
				1 Κοσμάς, Δαμιανός Ανάργυρος	2	3
4	5	6	7	8 Αρχαγγέλων Μιχαήλ & Γαβριήλ	9	10
11	12	13	14	15	16 Μαθαίος	17
18	19	20	21 Εισόδια Θεοτόκου	22	23	24
25 Αικατερίνη	26 Στέργιος, Στυλιανός	27	28	29	30 Ανδρέας	

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΕΣΘΗΡ ΓΚΑΝΗ

Ο Μήτσος Λινάτσας (Δημήτριος Καραμήτσος) με τον Σωτήρη Μαρτίνη το 1930 στη Μιχ. Αγγέλου μπροστά στο Λαογραφικό Μουσείο (αρχείο Γεωργίου Καραμήτσου).

Δεκέμβριος 2019

ΔΕΥΤΕΡΑ	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡΤΗ	ΠΕΜΠΤΗ	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΣΑΒΒΑΤΟ	ΚΥΡΙΑΚΗ
						1
2	3	4 Βαρβάρα	5 Σάββας	6 Νικόλαος	7	8
9 Άννα	10	11	12 Σπυρίδων	13	14	15 Ελευθέριος
16	17 Διονύσιος	18	19	20	21	22
23	24 Ευγενία	25 Χριστούγεννα	26 Εμμανουήλ	27 Στέφανος	28	29
30	31					

Μια σπάνια φωτογραφία του 1960 ίσως η τελευταία φορά που είναι μαζί όλοι σχεδόν οι φωτογράφοι, πέντε τον αριθμό, της πλατείας Ελευθερίας της πόλης μας. (Αρχείο Κ. Κωστούλα).

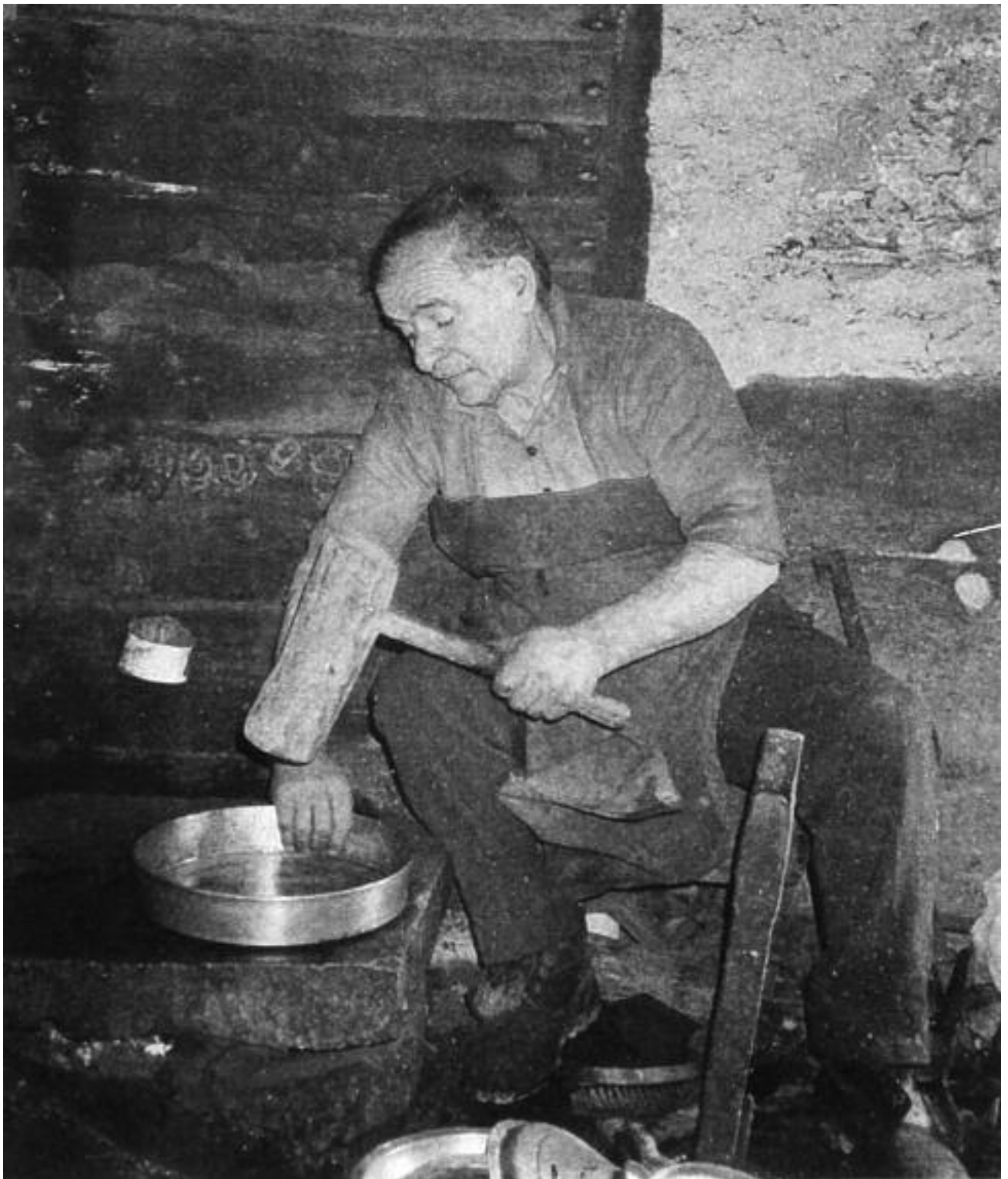

Από τα εμβληματικά καταστήματα υφασμάτων της πόλης του Λέοντα Μαρνέλη στην οδό Ανεξαρτησίας από το 1930. Κατάστημα υφασμάτων ανακαινίσθηκε το 1955. Στη φωτογραφία τα εγκαίνια της ανακαίνισης το 1955. Εικονίζονται ο Λέων Μαρνέλης, η σύζυγος Πόπη, η κόρη τους Λουκία. (Φωτ. Αρχείο Λουκίας Μαρνέλη).

Από το 1900 περίπου ξεκίνησε το Αβέρωφ εκεί που σήμερα είναι ο κήπος του «Διεθνές». Αρχικά έφερε το όνομα «Ιχσανιέ». Ανήκε στο Τουρκογιαννιώτη (;) Ιχσάν Χαμδή Εφέντη. Ήταν διώροφο στο ισόγειο υπήρχε το εστιατόριο Κωνσταντινούπολη και τα καταστήματα, στον πρώτο όροφο τα δωμάτια. Μετά το 1913 ονομάστηκε Αβέρωφ. Γκρεμίσθηκε τη δεκαετία του 1950.

Το καλαντζίδικο του Μπέλλου έξω από την πύλη του Κάστρου δεκαετία 1950. (Αρχείο Φ. Γιωβάννη)

Το Ίλιον Παλλάς άρχισε να λειτουργεί το 1932 περίπου. Στο ισόγειο λειτούργησαν πολλά γνωστά καταστήματα όπως το παντοπωλείο Παπαγεωργίου, το βιβλιοπωλείο των αφών Ιωαννίδη, το ραφείο Κουρτελίδη, το φωτογραφείο Πανταζίδη, το πρακτορείο εφημερίδων Τσούρνου, το Διεθνές, το εστιατόριο Ελλάς, το γαλακτοπωλείο Κωστούλα κ.λ.π.

Οι Τσαρουχάδες στα παλιά Γιάννενα καταγόταν από το Συρράκο, Μέτσοβο, Καλαρρύτες και είχαν τα μαγαζιά τους κοντά στο μπεζεστένι. Ο εικονιζόμενος τσαρουχάς άγνωστος.

Είναι από τα σημαντικότερα και γνωστότερα χρυσοχοεία - παλαιοπωλεία της πόλης στην οδό Αβέρωφ με τον τίτλο ΚΟΝΤΟΣ. Λειτουργεί από το 1878 από τον Νικ. Κόντο μέχρι το 1927, μετά από τον Αναστάσιο μέχρι το 1963, και έκτοτε μέχρι σήμερα με επιτυχία από τον Νικ. Κόντο. (Αρχείο Νικ. Κόντου).

Φαρμακείο «Γαληνός» του Αναστασίου Μπαμπασίκα το 1910 στην οδό Μητροπόλεως. Όρθιος αριστερά ο φαρμακοποιός. Δίπλα του ο νεαρός Γ. Καζαντζής, καθιστός στη μέση Κ. Μπαμπασίκας, καθιστός πρώτος από αριστερά ο γυμνασιάρχης Συγκούνας. Από το βιβλίο: Τα ισνάφια μας τα βασιλεμένα Ε. Ντάτση. Αρχείο Βασ. Μπαμπασίκα.

Ο Βασ. Κουτσαβέλης φωτογράφησε σε κεντρικό δρόμο της πόλης το 1938 δύο τυφλούς ζητιάνους.

Η οδός Τσιριγώτη το 1952.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος

Πρόεδρος: Ναπολέων Μάργαρης | Αντιπρόεδρος: Άγγελος Καππός, Ομότιμος Καθηγητής Χειρουργικής
Γραμματέας Αικατερίνη Φωτίκα, Δικηγόρος | Ταμίας: Ιωάννης Τσάμης π. Δ/της Τθ. Ελλάδος
Μέλη: Γεώργιος Παπαγεωργίου, Καθηγητής Παν/μίου Ιωαννίνων | Αθανάσιος Ζυγούρης, Αρχιτέκτων.
Παναγιώτα Θεμελή, Οικοκυρά

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΣΗΦ ΚΑΙ ΕΣΘΗΡ ΓΚΑΝΗ

ΣΟΥΤΣΟΥ 26 - 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ.: 26510 36517 ■ e-mail: idyrmagani@gmail.com